

پلیس جنوب

(S. P. R)

(مستند به اسناد سیاسی و تاریخی)

از

خانبا با بیانی

(دکتر در تاریخ - استاد ممتاز دانشگاه تهران)

پروفیسر شگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

از : خانابا بیانی

(دکتر در تاریخ - استاد ممتاز دانشگاه تهران)

پلیس جنوب

(S. P. R)

(مستند به اسناد سیاسی و تاریخی)

وزارت امور خارجه

سواد مراسله سفارت انگلیس مورخه ۷ شوال ۱۳۳۴ . ۷ اگست ۱۹۱۶

نواب مستطاب اشرف ارفع والا

شرف دارم خاطر نواب مستطاب اشرف والا را مستحضر سازم از اینکه بموجب مدلول مراسله متحدالمال مورخه ۴ اوت و جواب نواب اشرف والا مورخه ۵ (۱۴ اسد) دولت اعلیحضرت پادشاه انگلستان جنرال سرپرسی سایکس را به سمت مدیری قوایی که برای حفظ انتظامات جنوب ایران تشکیل می یابد انتخاب نموده اند . از نواب اشرف والا خواهشمندیم مقرر فرمایند بکارگذاران محلی از مأموریت معزی الیه اطلاع داده شده و بآننها دستورالعمل داده شود که حتی المقدور به معزی الیه مساعدت نمایند . در این موقع احترامات فائقه را تجدید مینمایم امضاء وزیر مختار انگلیس
وزیر امور خارجه وقت در پاسخ مراسله سفارت انگلیس به این جواب مبادرت ورزید :

وزارت امور خارجه

مراسله جوابیه وزارت خارجه به سفارت انگلیس مورخه ۸ شوال ۱۳۳۵

نمره : ۲۷۹۸

مراسله محترمه جناب جلالتماب عالی مورخه ۷ شهر شوال ۷ اگست ۱۹۱۶ راجع به جنرال سرپرسی سایکس واصل دست تکریم گردید اطلاعاً خاطرگراسی را مستحضر میدارم که قبل از وصول

مراسله محترمه فوق الذکر از طرف اولیاء دولت علیه به مأمورین مختلفه صفحات جنوبی تعلیمات اکیده در مساعدت بامعزئ الیه داده شده و ضمناً با نهایت احترام زحمت افزا میگردد که دوستدار در ۵ اوت (۱۴ اسد) مراسله در جواب جناب جلالتمابعالی ننگاشته است . احترامات

(امضاء اکبر وزیر امور خارجه)

تشکیل پلیس جنوب از طرف دولت انگلیس بطوریکه از نامه ها و یادداشت های متبادل بین وزارت امور خارجه و سفارت انگلیس در تهران مستفاد میشود امری بود که طی دوران موجودیت آن پیوسته مورد اعتراض دولت ایران قرار گرفت که ماذیلاً به ذکر تمام این موارد با استناد به اسناد رسمی مبادرت می ورزیم :

وزارت امور خارجه

مراسله سفارت انگلیس به وزارت امور خارجه

مورخه ۲۰ ربیع الثانی ۱۳۳۵ - ۱۳ فوریه ۱۹۱۷

جناب مستطاب اشرف ارفع افخم

بتاریخ هفتم شوال گذشته به سلف جناب اشرف از انتخاب بریگاد جنرال سرپرسی سایکس از طرف دولت اعلیحضرت پادشاه انگلستان برای اصلاح و ترتیب استعداد جهت حفظ امنیت جنوب ایران اطلاع دادم و نواب وزیر امور خارجه به دوستدار اطلاع دادند دستور العمل های لازمه فوراً بکارگذاران محلی داده شده که بامعزئ الیه مساعدت نمایند اگر چه باینوسیله دولت علیه انتخاب دولت اعلیحضرت پادشاه انگلستان را در برگزیدن این صاحب منصب ذیشان برای خدمات در تحت امر دولت علیه رسماً تصدیق فرموده اند ولی هنوز اقتدارات لازمه رسماً بامعزئ الیه داده نشده که مأموریت

عمده‌ای که از طرف دولتین بایشان تفویض شده است به موقع اجرا گذارند چون از متروک بودن این مسئله چنین برمی آید که ممکن است به پیشرفت زحمات مشارالیه سگته وارد شود شرف دارم از جناب اشرف خواهش نمایم که قبول زحمت فرموده اقدامات لازمه فرمایند که اختیارات لازمه رسمی به مثل اختیاراتی که به فرمانده بریگاد قزاق داده شده است بمعزایلیه داده شود . در این موقع احترامات فائقه را تجدید مینماید . محل امضاء وزیرمختار انگلیس هیئت دولت پس از وصول نامه سفارت انگلیس به جواب زیر مبادرت ورزید :

سواد جواب مراسله سفارت راجع به اختیارات و تقویت ژنرال سایکس در هیئت تصویب و باید وزارت خارجه مطابق آن جواب را امضاء و ارسال دارد ۱۹ ج (جمادی الاول) / ۳۵ (و ثوق الدوله) ، (فتح الله) ، (ابوالفتح طباطبائی) ، (ممتاز الملك) ، (قوام الدوله) ، (فیروز) ، (احمد) ،

وزارت امور خارجه

سواد مراسله وزارت خارجه به سفارت انگلیس

مورخه ۱۹ ج ۳۵/۱

نمره : ۶۴۷/۳۷۵۰

در جواب مراسله محترمه مورخه بیستم ربیع الثانی ۱۳۳۵ آن جناب جلالتمآب راجع به تقاضای دادن اختیارات لازمه به بریگاد ژنرال سرپرسی سایکس برای اصلاح و ترتیب استعداد جهت حفظ امنیت جنوب ایران باکمال احترام زحمت افزاست که هرچند تاکنون در این مسائل قراردادی فیما بین دولتین انگلیس و ایران مبادله نشده و اولیاء دولت ایران پس از برهم خوردن ترتیب سابق ژاندارمری دولتی همواره بر این عقیده مصمم میباشند که بوسیله استخدام

معلمین از دولت ثالثی با تعاطی نظر با اولیاء دولتمین فخریمتین انگلیس و روس تشکیلات کامل و منظم قوای تأمینیه مملکت را اعاده نمایند. نظر باینکه موفقیت باین مقصود بواسطه حالت جنگ اروپا طبعاً مشکلاتی که لازمه حالت جنگ است تصادف نموده و به ملاحظه اینکه از مدتی قبل ژنرال سایکس مشغول تشکیل قواء و استعدادی در جنوب ایران گردیده که از طرف اولیاء دولت دوستدار نیز سابقاً اقداماتی برای توصیه و تقویت از اقدامات ژنرال معزی الیه بعمل آمده است فعلاً دوستدار حاضر است تعلیمات لازمه برای شناختن ایشان در تحت اوامر مستقیم اولیاء دولت بدهد. لکن بدیهی است که اولیاء دولت دوستدار به محض ختام جنگ و برقراری صلح اروپا برای تکمیل قوای جنوب و تمام مسائل راجعه به آن ترتیب جدیدی بسا موافقت اولیاء دولت اعلیحضرت پادشاه انگلستان در نظر خواهد گرفت. در خاتمه علاوه می نماید که هر چند بطوریکه دوستدار استنباط میکنم مخارج این قوا را تا ختام جنگ اروپا اولیاء دولت انگلیس متحمل خواهد شد ولی چون برای نگاهداری قوای لازمه بعد از جنگ محل قابل اطمینانی لازم است اولیاء دولت دوستدار مایل میباشند که مخارج آنرا از اضافه عایدات گمرکات دولت علیه بوسیله تغییر تعرفه گمرکی تحصیل و از حالا در این خصوص موافقت اولیاء دولت اعلیحضرت پادشاه انگلستان را جلب مینماید. همواره احترامات فائقه خود را تجدید مینماید.

رول کابینه مدرسه نرینه (محل امضای وثوق الدوله)

سواد مطابق اصل است.

وزیر امور خارجه ایران علاوه بر تبادل مکاتبات ترجیح داد که با مذاکرات شفاهی با وزیر مختار انگلیس بلکه بتواند این موضوع را که جنبه سیاسی پیدا کرده بود، حل و فصل نماید. لذا در تاریخ

۲۸ شوال ۱۳۳۵ هجری قمری باوزیر مختار انگلیس ملاقات کرد .
نتیجه مذاکرات به قراری است که ذیلا متذکر میشود :

شرح مذاکرات حضوری با وزیر مختار انگلیس

روز چهارشنبه ۲۸ شوال ۱۳۳۵

روز چهارشنبه ۲۸ شوال وزیر مختار انگلیس آمد در باب مراسله راجع به قشون جنوب اظهار داشت این مراسله که جدیداً نوشته شده با مراسله سابق چندان تفاوتی ندارد. جواب داده شد با اینکه مراسله مطلب قابل تغییری نداشت محض خواهش وزیر مختار در جمله آن تغییرات داده شد : در جمله اول لفظ (در ضمن مذاکرات) اضافه شده و لفظ (اشعار) مبدل به لفظ (متذکر) شده است و در جمله دوم لفظ (تصمیم) برداشته شده و عبارت دیگری بجای آن مرقوم گردیده که بخوبی میرساند که نظریاتی را که دولت در ترتیب جدید تشکیلات منظور دارد میخواهد با اطلاع سفارت رسانیده بعد بموقع اجرا بگذارد .

وزیر مختار اظهار داشت در جمله اول که اشاره به مذاکرات میشود بمر عبارت که نوشته شود قابل قبول نخواهد بود زیرا مذاکرات شفاهی که در این باب شده عبارت از این بوده است که من پرسیده ام (دولت چه نظریاتی دارد خوب است معین کند در باب قشون جنوب و مأموریت ژنرال سایکس چه در نظر گرفته اند) در جواب مسئول مزبور هیچوقت صریحاً این نقطه نظر دولت را که مراسله نوشته اند نگفته اند بنا بر این قید این نکته در مراسله اشاره به مطلب غیر واقعی است . در موضوع اینکه نوشته اند بر حسب تکلیف من نظریات دولت را در باب قوای متحدالشکل اظهار میدارند لازم است بگویم که مذاکراتی شده است بهمیچوجه مشعر نبوده

است باینکه دولت تشکیل قوای متحدالشکل را قطعاً در نظر گرفته فقط شاید آقای رئیس‌الوزراء در صحبت اشاره فرموده باشند باینکه (آیا اگر قوای متحدالشکلی برای تمام مملکت تشکیل شود بهتر نخواهد بود) بدیهی است در ضمن يك مراسله رسمی نمیتوان اشاره بيك چنین صحبت مبهمی نمود نه من میتوانم این مسئله را بپذیرم و نه دولت من. وزیر مختار اظهارداشت جمله آخر مراسله را تا اندازه تصدیق دارم که تغییر کرده است نیز چنین اظهار داشت (در جواب من که پرسیده‌ام دولت در باب قشون جنوب چه نظر دارد ممکن بود دولت فقط می‌نوشت که این قوا را نمی‌تواند بشناسد و میخواهد داخل مذاکره برای تغییر ترتیب آن بشود) و جای تعجب است دولت ایران تشکیلات جنوب را که سابقاً شناخته شده حالا در ضمن مراسله رد می‌کند بدون اینکه بهیچوجه اشاره نماید که چندی قبل همین تشکیلات را دولت ایران شناخته است ضمناً میخواهند بمن نسبت بدهند که خود من تکلیف کرده‌ام که دولت نظریاتی در تغییر آن تشکیلات اظهار نماید. این نسبت که در مراسله بمن داده شده است دومین توهینی است که در ظرف مدت قلیلی به سفارت و دولت انگلیس میشود و ابدأ قابل تحمل نیست. بجای نوشتن این مراسله دولت می‌توانست بطور دوستانه و خصوصی مطلب را عنوان کند و من برای مذاکره حاضر بودم. بعقیده من رفتار دوستانه با دولت انگلیس بهتر از این است که برای رضایت بعضی اشخاص یا بعضی وزراء اینطور اسباب رنجش دولت انگلیس را فراهم سازند.

جواب داده شد جمله اول مراسله جدید یا جمله اول مراسله سابق خیلی تفارت پیدا کرده و در فارسی این تفاوت کاملاً واضح است و ابدأ مطلب خلاف واقعی نوشته نشده زیرا مذاکرات در باب قشون جنوب مکرر واقع شده و تنها هم نظریات دولت را در

ترتیب جدیدی که میخواهد بدهد پرسیده‌اید جواب داده شده است جزئیات آن هنوز معلوم نیست ولی اساس آن مبنی بر این است که برای تمام مملکت قوای متحدالشکل تأمینیه ترتیب داده شود. درمراسله هم همین مطلب اشاره شده و مفهوم مراسله این نیست که شما بدون سابقه دولت را دعوت کرده باشید باینکه نظریاتی برای تشکیل قوای متحدالشکل اظهار بدارد در این که شما نظریات دولت را درباب قوای فعلی جنوب پرسیده‌اید حرفی نیست دولت در مراسله خود به شما میگوید تشکیلات فعلی را نمیتواند بشناسد و برای تشکیلات جدیده اساساً ترتیبی در نظر گرفته است که طرح آنرا به شما اطلاع میدهد که پس از حصول موافقت بموقع اجرا بگذارد مراسله بغیر از این معنی ندارد و تمام اظهارات شما مبنی بر سوءتفاهم است بی‌جهت خیال می‌کنید دولت برای رضایت اشخاص این مراسله نوشته و حال اینکه این مراسله عقیده خود هیئت دولت است که برای اصلاحات مملکتی در نظر گرفته‌اند. بعلاوه دولت هیچوقت درصدد نیست باشتاب رنجش دولت انگلیس را فراهم آورد بلکه برعکس بطوریکه مکرر به شما گفته شده میخواهد وسایل تشیید و تکمیل روابط دوستانه را فراهم سازد باین مراسله ابدأ سخت و خشن نیست و خیلی جای تأسف است با اینکه ابدأ مراسله اولی قابل تغییر نبود و بزحمت اولیای دولت را برای تغییر آن حاضر نمودم باز اظهار گله مینمائید اگر به توضیحات درست توجه کنید رفع این سوءتفاهم میشود و ما امیدواریم مسائل بزرگ فیما بین مطرح و با حصول موافقت حل شود اگر بنا شود در این قبیل جزئیات که راجع بعبارتست اینطور عدم موافقت نشان بدهید چگونه میشود کار کرد. وزیر مختار اظهار داشت هرچه تعبیر و ترجمه بشود عقیده من تغییر نخواهد

کرد و معنی مراسله همان است که من استنباط کرده‌ام و چون نخواستم جواب سختی مبنی بر تکذیب مندرجات مراسله بدهم این است اصرار در پرس دادن مراسله دارم و بهیچوجه نمی‌توانم آنرا بپذیرم فقط صحبتی که از قوای متحدالشکل به میان آمد این بود که حضرت اشرف فرمودند آیا تشکیل قوای متحدالشکل برای تمام مملکت بهتر نیست؟ من گفتم مقصود چیست آیا میخواهید همه‌جا صاحبمنصبان انگلیسی بگذارید؟ فرمودند خیر دولت ابداً چنین خیالی ندارد. دیگر این مطلب دنبال نشد و مذاکره که به این اختصار باشد قابل این نیست که در مراسله بدان اشاره شود. بهر صورت دیگر نمی‌توانم داخل این مذاکره بشوم و مطلب دیگر دارم.

باز شرحی در همان زمینه توضیحات سابق مذاکره شد وزیر مختار همان اظهارات را تجدید کرد و گفت اصرار در اینکه دولت انگلیس يك توهینی را تحمل کند بی نتیجه است اگر بجای چند ساعت روزها و ماهها و سالها در این باب مذاکره شود نظر من تغییر نمی‌کند و همان است که گفته‌ام این موضوع را بطور دیگر که دوستانه و صمیمی باشد میتوان به میان گذاشت و داخل مذاکره شد دیگر هرچه توضیحات داده شود بی حاصل است.

بعد از آن وزیر مختار بلافاصله در باب اوضاع اصفهان و در باب تعیین حکومت برای کرمانشاه مذاکره کرد و حضرت اشرف در باب مبلغ دو بیست هزار تومان که کمیسیون مختلط مطالبه می‌کند و در موضوع آذربایجان و اعزام آقای مخبرالسلطنه بحکومت آنجا مذاکره فرمودند.

در تعقیب این مذاکرات محمد علیخان علاءالسلطنه رئیس الوزرا و وزیر امور خارجه نامه‌ای بشرح زیر به سفارت انگلیس ارسال داشت :

وزارت امور خارجه

سواد مراسله اولی وزارت خارجه به سفارت انگلیس مورخه شوال ۱۳۳۵

گرامی مراسله مورخه دهم شعبان آن جناب جلالتمآب دوستان استظهماری واصل (؟) توقیر گردید جواباً با نهایت احترام خاطر دوستی مظاهر را باین نکته متوجه میسازد بطوریکه دوستدار در ضمن مذاکرات شفاهی خاطر محترم آن جناب را متذکر داشته اولیاء دولت علیه شناختن تشکیلاتی را که باسم قشون جنوب در ایران مذکور شده از اختیار خود خارج می بیند و البته تصدیق خواهند فرمود که اولیاء دولت علیه در حینی که نهایت اهمیت را به روابط و دادیه خود با دولت بریتانیای کبیر دارد و حفظ منافع تجارتي و اقتصادی انگلیس را همواره وجهه نظر نموده نمی توانند از مصالحی که راجع به استقلال و مصونیت ایران است عسرف نظر نمایند . نظر باینکه در ضمن اظهارات شفاهی به دوستدار تکلیف فرموده اند که دولت علیه نظریه خود را در موضوع قوای تأمینیه متحدالشکل موجبات تکمیل اهمیت را در تمام مملکت فراهم آورد باطلاع آن جناب جلالتمآب میرساند اینک خاطر محترم را زحمت افزا میشود چون طرحی که در این زمینه دولت علیه در نظر گرفته که اساس آنرا از حالا منظور دارد مستلزم مطالعات دقیقه بوده و هنوز یا تمام نرسیده به محض اینکه مطالعات مزبور انجام یافت مراتب را باطلاع خاطر آن جناب جلالتمآب خواهد رسانید . در این موقع احترامات ...

(امضاء محمدعلی رئیس الوزراء و وزیر امور خارجه)

ضمناً برای مزید اطلاع وزیر مختار انگلیس رئوس مسائل اساسی طرحی که برای تشکیل قوای تأمینیه متحدالشکل از طرف

دولت ایران تهیه شده بود حضوراً به وزیر مختار تسلیم گردید.

وزارت امور خارجه

سواد یادداشتی که حضوراً بتاريخ دهم شوال ۱۳۳۵ به وزیر مختار انگلیس داده شد

رئوس مسائل اساسی طرحی است برای تشکیل قوای تأمینیه متحدالشکل که دولت علیه در نظر دارد و چون جناب وزیر مختار انگلیس میخواستند که از حالا از اساس آن مطلع شوند این است که از جزئیات طرح صرف نظر و خطوط اصلی آن توضیح میشود :

۱- علاوه بر قشونی که برای ساخلو مرکز و ولایات لازم است دولت مقتضی می داند که قوه مرکب از پانزده هزار ژاندارم برای امنیت طرق و شوارع تشکیل و صاحب منصبان آنها باندازه لزوم از دولت بیطرفی جلب شوند .

۲- این فقره تقریباً هفت کرور مخارج لازم دارد که بعقیده دولت باید از تجدید نظر در تعرفه گمرکی تحصیل شود .

۳- علاوه بر این که تنظیمات مالیه مخصوصاً مطمح نظر دولت است چون مسئله نگاهداری قوا ارتباط کاملی بامر مالیه دارد ابتدا دولت لازم میدانند متخصصین مالیه از دولت بیطرفی خواسته اختیارات کافی به آنها برای مالیه بدهد .

هیئت دولت به نمایندگی خود دستور داد در موقع تسلیم یادداشت به وزیر مختار انگلیس در صورتیکه سئوالاتی از وی شد عین جوابهایی که در هیئت دولت به تصویب رسیده است طبق همان دستور به دادن جواب میبادرت ورزد .

وزارت امور خارجه

تصمیمی است که هیئت وزراء در جواب سفارت انگلیس گرفته است

(۹) که دولت ایران همیشه به روابط ودادیه خود با دولت انگلیس قدرگذاشته و مصمم هست که در حفظ منافع تجارتنی انگلیس کاملاً اهتمام خود را بعمل آورد و در انتظامات مملکتی به این مهمی نمیتواند دقیقه‌ای خودداری نماید زیرا که آسایش و امنیت جنوب در نظر دولت کمال اهمیت را دارد و بهمین جهت است که از مدتی باینطرف در این خیال است که قوائی در تحت مشاقتی صاحبمنصبان نظامی بیکی از دول بیطرف تشکیل دهد و استحکام تامين ممالک ایران را کاملاً بعمل آورد (اگر بگویند که فلانی بموجب فلان نوشته باین خدمت از چندی است داده شده و خدمات کرده چرا بجای تقویت از او به این خیال افتاده‌اید) گفته خواهد شد از اینکه نوشته‌ای که باو اشاره میفرمائید ناقص و ناتمام است و برخلاف موارد قوانین اساسی است که دولت حق به چنین قراری را ندارد و البته تصدیق خواهید فرمود که دولت ایران همانطور که متوجه به حفظ منافع دولت انگلیس دارد نمی‌تواند در مصالحی که راجع به استقلال و مصونیت ایران است صرفنظر کند و رعایت قانون اساسی را ترك کند این است که دولت خود را مکلف میدانند که این نوشته را مخالف قانون شمرده و برای آسایش جنوب ترتیبی که موافق با مصالح استقلالی دولت ایران باشد اتخاذ خواهد نمود (اگر بپرسد بجای این شخص حاضر کی را می گذارید) خواهید گفت از چندی باینطرف خواهش شده است که مساعدت نمایند چند نفر صاحبمنصب از دولت بیطرف اخذ نمائیم حالا این خواهش را تجدید میکنم که همراهی

نمایند که به این وسیله این خدمت را انجام داده شود اگر قبول کرد فبها والا بفرمائید که ما نظرمان اینطور بود حالا که شما تردید دارید پس من باید با رفقا مذاکره کرده مجدداً با جنابعالی صحبت خواهیم داشت و اگر در ضمن توانستید از ایشان در صحبت استنباط کنید که بالاخره نظر خودش تاچه درجه همراه است خیلی مفید است .

وزیرمختار انگلیس در جواب نامه چهارم شوال و پیرو مذاکراتی که وزیر امور خارجه باوی کرد این نامه را نوشت :

۲۶ اگست ۱۹۱۷

هفتم ذیقعدہ ۱۳۳۵

جناب مستطاب اشرف ارفع افخم

در جواب مراسله مورخه چهارم شهر حال (۲۳ اوت) جناب اشرف شرف دارم خاطر محترم را مستحضر سازم از اینکه مفاد تکالیف مندرجه دریادداشتی که بتاريخ دهم شوال گذشته به دوستدار داده اند به وزیر امور خارجه اعلیحضرت پادشاه انگلستان اطلاع داده ام یقین دارم دولت مشارالیه ملاحظات دقیقه ای را که آن تکالیف شایستگی آن را دارد خواهند نمود. افسوس دارم از اینکه مذاکراتی که باجناب اشرف داشته ام بطوریکه خاطر دارم با اظهارات جناب اشرف موافقت ندارد چرا که هیچ موقعی را نمیتوانم بخاطر آورم که در آن موقع جناب اشرف هیچ دلایل معینی برای نکول قرارداد تشکیل قوه ای که حال مسما به قشون جنوب ایران میباشد و یک کابینه دولت ایران قرارداد را بسته و کابینه دیگر آنرا تصدیق

کرده‌اند اقامه نموده باشند. از مراسله جناب اشرف همچواستنباط میکنم که بعقیده دولت ایران استخدام صاحبمنصبان انگلیس برای ترتیبات يك قوه جهت حفظ نظم جنوب ایران به بعضی جهات باستقلال و مصونیت ایران تهدید وارد می‌آورد. چون دولت اعلیحضرت پادشاه انگلستان بموجب يك سند عمومی متعهد مراعات استقلال و مصونیت ایران میباشند و علاوه براین بموجب قرارداد سابق الذکر صاحبمنصبان انگلیس برای ترتیبات مزبوره باختیار دولت علیه واگذار شده‌اند نمیتوانم استنباط نمایم که چگونه میشود از هرگونه قصد انگلستان که باتعهد آن دولت مخالفت داشته باشد بی‌می نمود. دراین موقع احترامات فائقه را تجدید مینماید. «شارل. ام‌ماکینگ»

علاءالسلطنه رئیس‌الوزراء و وزیر امور خارجه در جواب یادداشت وزیر مختار انگلیس چنین نوشت:

وزارت امور خارجه

سواد مراسله وزارت خارجه به سفارت انگلیس

مورخه ۹ شهر ذیحجه ۱۳۳۵

نمره: ۱۲۰۹۹

مراسله محترمه جوابیه آن جناب جلالتمآب مورخه هفتم ذیقعدہ ۱۳۳۵ واصل دست توقیر گردید. از اینکه آن جناب دوستان استظهاری مفاد مندرجات یادداشت دهم شوال دوستدار را به لندن مخابره فرموده‌اند امتنان خود را اظهار میدارد و امیدوار است اولیاء دولت اعلیحضرت پادشاه انگلستان راجع به رؤوس مسائل طرح دولت علیه برای تشکیل قوای تامینیہ متحدالشکل که رعایت

سهل‌الاجرا بودن و سادگی آن کاملاً ملحوظ گردیده به حسن نظر تلقی فرمایند و ضمناً خاطر محترم را به مذاکرات مفصل روز دوشنبه دهم شوال که در طی آن دلائل عدم امکان شناختن قراردادهای مذکوره در مراسله محترمه و نیز تشکیلات فعلی قشون جنوب واضحاً بیان شد معطوف و لزوماً خاطر نشان مینماید که تشکیل قوای تأمینیه متحدالشکل به فرماندهی صاحبمنصبان يك دولت بیطرف علاوه بر اینکه با مصالح ایران موافق است منافع تجارتي انگلستان را نیز بهتر و مؤثرتر تأمین میکند با اینحال متأسفانه از مراسله آن جناب چنین استنباط مینمایم که به بیانات و دلائل مزبور توجه کامل نفرموده و شاید در این باب به لندن توضیحات لازمه نداده باشند. یقین دارم دولت متبوعه آن جناب که جز حفظ منافع تجارتي و تأمین آسایش اتباع خود در خاک ایران مقصودی ندارند با طرح تشکیل قوای تأمینیه متحدالشکل در تحت صاحبمنصبان يك دولت بیطرف از همراهی خود مضایقه نمی فرمایند. اولیاء دولت علیه در حسن نیت دولت بریتانیای کبیر راجع به استقلال و مصونیت ایران تردید نداشته و ندارند و برای مزید استحکام روابط موجوده و اطمینان عموم فوق‌العاده اهمیت میدهد که ترتیباتی که در انظار موهم خلاف این خلاف تواند بود مرتفع گردد. در این موقع احترامات فائقه را تجدید مینماید (محل امضاء) محمدعلی (محل مهر) علاءالسلطنه.

«سواد مطابق اصل است.»

در تاریخ ۳ اکتبر ۱۹۱۷ وزیرمختار انگلیس یادداشت دیگری راجع به رسمیت شناختن پلیس جنوب به وزیر امور خارجه نوشت (متأسفانه این یادداشت در دسترس نیست) که وزارت امور خارجه با تصویب هیئت دولت پاسخ آنرا به قرار زیر چنین داد:

وزارت امور خارجه

اداره انگلیس

سواد جواب یادداشت وزیرمختار انگلیس ۳ اکتبر ۱۹۱۷

مورخه ۲۲ ذیحجه ۱۳۳۵

نظرباینکه شناختن تشکیلات قشون جنوب ایران در تحت فرماندهی ژنرال سایکس و سایر صاحبمنصبان ولو موقتاً برای دولت علیه امکان ندارد اولیاء این دولت محض تکمیل امنیت جنوب و سایر نواحی ایران تشکیل قوای متحدالشکل را به فرماندهی صاحبمنصبان از یک دولت بی طرف در نظر گرفتند که با اصول واحده موجبات تشکیل امنیت را در تمام مملکت فراهم سازد. طرح تشکیل قوای متحدالشکل که رأس مسائل آن در یک ورقه یادداشت روز دوشنبه دهم شوال حضوراً به وزیر مختار انگلیس تسلیم گردید باندازه ای ساده و سهل الاجرا می باشد که تهیه و سایل اجرای آن آنقدر وقت زیاد لازم ندارد که تشکیل امنیت جنوب را دچار تعطیل سازد. برای مزید توضیح وزیر امور خارجه نظروقت وزیر مختار انگلیس را به فقرات ذیل متوجه میسازد:

۱- صاحبمنصبان انگلیس و صاحبمنصبان قشون هندی که فعلاً در قوای جنوب هستند احضار و قوای مزبور از طرف دولت علیه به فرماندهی فارس سپرده میشود. تا ورود صاحبمنصبانی که از یک دولت بی طرف اجیر میشوند در تحت فرماندهی و مسئولیت معزی الیها مشغول کار باشند.

۲- اسلحه و مهماتی که متعلق به ژاندارمری دولت علیه بوده به تصرف قوای ژنرال سایکس درآمده مسترد و اسلحه و

مهماتی که متعلق به دولت انگلیس میباشد در مقابل قیمت آن واگذار شود .

۳- چون موافق طرح دهم شوال دولت در نظر گرفته است مخارج قوای تأمینیه متحدالشکل از تفاوت عایدات حاصله از تغییر تعرفه گمرک پرداخته شود مادام که تغییر تعرفه گمرکی صورت وقوع نیافته عجالتاً وجوه حالیه گمرکات به مصرف نگاهداری قوای مزبور برسد و اقساط قروض دولت علیه که محل آن عایدات گمرکات است تا زمان تغییر نیافتن تعرفه به تعویق افتد که بعداً در تغییر تعرفه اقساط قروض کمافی السابق از محل گمرکات پرداخته شود.

۴- صاحب منصبانی که از يك دولت بی طرف اجیر میشوند هرچه زودتر بایران جلب و مشغول کار خواهند شد و در نواحی جنوب که تکمیل امنیت آن بالخصوص مورد توجه است زودتر اقدام خواهند نمود. اما راجع به اصلاحات مالیه نیز که یکی از مواد یادداشت دهم شوال است و اهمیت آن در ضمن مذاکرات شفاهی عدیده خاطر نشان گردیده به محض اینکه تصمیم شود از کدام دولت بی طرف متخصصین مالیه خواسته میشوند بلافاصله قرار استخدام و (؟) بایران داده خواهد شد که شروع بکار نمایند .

وزیر امور خارجه امیدوار است اولیاء دولت انگلستان مراتب فوق را که با ملاحظه منافع مشترك دولتين منظور گردیده با حسن نظر تلقی فرمایند . ۲۲ ذیحجه ۱۳۳۵

در جلسه سه شنبه ۲۱ ذیحجه ۱۳۳۵

در هیئت محترم وزراء مطرح و تصویب شد.

دولت و وزارت امور خارجه تنها به ارسال نامه ها و یادداشتها به سفارت انگلیس در تهران و مذاکره با وزیر مختار آن دولت

اکتفا نکردند بلکه از طریق سفارت شاهنشاهی در لندن نیز به اقداماتی متوسل گردیدند که تذکر آنرا برای روشن شدن حقایق، موضوعی که برای دولتین ایران و انگلیس جنبه سیاسی پیدا کرده بود، ضروری دانست. اینک متن مکاتبات متبادله بین وزارت امور خارجه و سفارت ایران در لندن :

وزارت امور خارجه

سواد تلگرافی که به سفارت لندن شده

مورخه ۵ شهر رمضان ۳۵

تلگرافهای جنابعالی مخصوصاً نمره‌های ۶۳ و ۷۳ در هیأت وزراء مورد توجه واقع گردید نظریات و استدلالات شما تماماً صحیح و اینجا هم در همین زمینه اقدام و مذاکره شد و می‌شود ولی هنوز تغییری در سلوک وزیر مختار مشاهده نشده است.

کابینه جدید مشغول تدارک پرگرام و جنابعالی را از جریان امور مرتباً مسبوق نگاه خواهد داشت. مسئله‌ای که عجالتاً در روابط با انگلستان کابینه را مشغول کرده ورود ژنرال سایکس به تهران و اصرار سفارت در شناساندن او در تشکیلات نظامی جنوب است. کاغذ ۱۹ ج ۱ (جمادی‌الاول) رئیس‌الوزراء به قراریکه سواد آن با پست برای جنابعالی فرستاده شده سند قرار داده‌اند.

اولاً قبل از حرکت از شیراز ژنرال سایکس باتفاق قونسول صولت‌الدوله را در خان‌مزینان ملاقات و قرارداد مهمی به تاریخ ۲۴ می درباب حفظ امنیت کازرون و مسائل حکومتی و مالیاتی قشقائی با او بستند که خود فرمانفرما تلگرافاً عدم تصدیق آن را بدولت اظهار کرده بود. معلوم است این قسم روابط و معاملات مستقیم

با رؤسای ایلات تا چه اندازه در افکار عامه سوء اثر نموده و مخالف با استقلال ایران بوده نتایج وخیمی خواهد داشت .

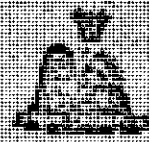
ثانیاً بعد از ورود ژنرال به طهر آن نظر به تقاضای وزیر مختار در حضور او در سلام عام پس از مذاکره در هیأت وزراء قرار شد روز عید مولود همایونی مشارالیه در معیت وزیر مختار جزء کمر دیپلماتیک شرفیاب شود معیناً در وحله آخری که وقت تنگ بود مستر چرچیل از طرف وزیر مختار اصرار کرد ژنرال در موقع سلام عام پهلوی رئیس قزاقخانه قرار بگیرد . چون قبول این خواهش موهم شناختن دولت ریاست او را راجع به قوای جنوب بود بتوسط چرچیل به سفارت نوشته شد که تغییر در تصمیم اولی منوط به تصویب هیأت وزراء و اجازه اعلیحضرت همایونی میباشد ولی منتظر جواب قطعی نشده ژنرال و کلنل همراهش وارد شده در ردیف صاحبمنصبان روس ایستادند چون نمیخواستند در سلام حضور داشته باشد اعلیحضرت ژنرال را قبل از انعقاد سلام احضار فرموده شرفیابی حاصل نمود . با اینکه در این مورد دولت قصوری نکرد و این حادثه فقط ناشی از عجله سفارت بوده باز وزیر مختار دلتنگ شده گله‌گزاری میکند . کلیتاً در موضوع ژنرال سایکس و قوای جنوب بعد از مطالعات زیاد عقیده وزراء بر این قرار گرفت که در زمینه ذیل با وزیر مختار داخل مذاکره شوم مسلم است که دولت ایران همیشه به روابط و دادیه با دولت انگلیس قدر گذاشته و مصمم است در حفظ منافع تجارتنی انگلیس کاملاً اهتمام خود را بعمل آورده و در انتظامات جنوب نمی‌تواند دقیقه‌ای خودداری نماید و بهمین جهت از مدتی باینطرف در این خیال است که قوای در تحت مشاقتی صاحب‌منصبان نظامی یکی از دول بیطرف تشکیل داده استحکام تأمین ممالک ایران را کاملاً بعمل آورد و در این باب هم

تاریخچه سوسیالیسم

مکرر با سفارتین داخل مذاکره شده است گذشته از اینکه نوشته وثوق الدوله که باو اشاره میکند ، ناقص و ناتمام است و برخلاف مواد قوانین اساسی است که دولت حق اقدام به چنین قراری را ندارد البته تصدیق خواهند کرد که دولت ایران همانطوریکه توجه به حفظ منافع دولت انگلیس دارد، نمیتواند از مصالحی که راجع به استقلال و مصونیت ایران است صرفنظر کند و رعایت قانون اساسی را ترك نماید. این است که دولت این نوشته را مخالف قانون شمرده و برای تکمیل آسایش مملکت و وحدت قشونی در تمام مملکت ترتیبی که موافق با مصالح استقلال دولت ایران باشد اتخاذ مینماید. البته فراموش نکرده اند که از چندی باینطرف خواهش شده است مساعدتی نمایند چند نفر صاحبمنصب از دولت بیطرفی اجیر نمائیم حالا هم این خواهش را تجدید مینمائیم که همراهی نمائید و باینوسیله این خدمت انجام داده شود. لازم است جنابعالی نکات فوق را اساس قرار داده با بیانات مؤثر مطلب را عالی کنید بدانند دولت کمال میل را به دوستی با انگلیس در حدود حفظ استقلال و مصونیت ایران دارد ولی بدیهی است از رعایت قوانین اساسی و ملاحظه اذهان عامه ناگزیر است. نتیجه مذاکرات و استنباطات خودتان را زودتر تلگراف کنید و سعی کنید که دولت مشارالیه را مساعد نمائید.

۱۳۰۲

مجلس شورای ملی

وزارت امور خارجه

تذکره

شماره
تاریخ
موضوع

فردوسی

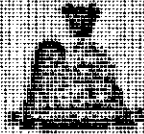
مجلس شورای ملی

کتابخانه

تذکره

مجلس شورای ملی

تذکره

وزارت امور خارجه

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور خارجه

تلفن

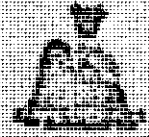
به طرفت کابل در تهران، کنگره بین المللی

موسسه کابل در تهران، کنگره بین المللی

تلفن کابل در تهران، کنگره بین المللی

موسسه کابل در تهران، کنگره بین المللی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت امور خارجه

در عهد حکمرانان و در عهد سلاطین

و در عهد پادشاهان

بنام خداوندی که در آفرینش خود در شب و روز یک جهان را در کف و کفایت
و در هر آنجا که در آفرینش خود در شب و روز یک جهان را در کف و کفایت

بگشاید هر چه در آفرینش خود در شب و روز یک جهان را در کف و کفایت

در هر آنجا که در آفرینش خود در شب و روز یک جهان را در کف و کفایت

در هر آنجا که در آفرینش خود در شب و روز یک جهان را در کف و کفایت

در هر آنجا که در آفرینش خود در شب و روز یک جهان را در کف و کفایت

در هر آنجا که در آفرینش خود در شب و روز یک جهان را در کف و کفایت

در هر آنجا که در آفرینش خود در شب و روز یک جهان را در کف و کفایت

در هر آنجا که در آفرینش خود در شب و روز یک جهان را در کف و کفایت

در هر آنجا که در آفرینش خود در شب و روز یک جهان را در کف و کفایت

وزارت امور خارجه

اداره
سواد ۳۳ دولت بزرگ
مور ۱۹۰۵ ع ۵/۲

۲۷۵
۹۳۷

روزنامه سرحدی که در دست نگهبان است با حق حجاب است و تقویت ترکان کبیر است

در باب بودجه و احتیاجات آن حجاب و در باب اولی ۲۵/۱

در وقت اولی ۲۵/۱۱۱ (در وقت اولی ۲۵/۱۱۱)

در باب بودجه و احتیاجات آن حجاب و در باب اولی ۲۵/۱

ترکان کبیر که در دست نگهبان است با حق حجاب است

که هر چه که در دست نگهبان است با حق حجاب است

ترقیات آن در دست نگهبان است با حق حجاب است

با حق حجاب است در دست نگهبان است

نعمت که در دست نگهبان است با حق حجاب است

نعمت که در دست نگهبان است با حق حجاب است

در دست نگهبان است با حق حجاب است

نعمت که در دست نگهبان است با حق حجاب است

نعمت که در دست نگهبان است با حق حجاب است

نعمت که در دست نگهبان است با حق حجاب است

نعمت که در دست نگهبان است با حق حجاب است

توسعه و تقویت آن در دست نگهبان است با حق حجاب است
نعمت که در دست نگهبان است با حق حجاب است
نعمت که در دست نگهبان است با حق حجاب است
نعمت که در دست نگهبان است با حق حجاب است
نعمت که در دست نگهبان است با حق حجاب است
نعمت که در دست نگهبان است با حق حجاب است
نعمت که در دست نگهبان است با حق حجاب است
نعمت که در دست نگهبان است با حق حجاب است
نعمت که در دست نگهبان است با حق حجاب است
نعمت که در دست نگهبان است با حق حجاب است

Handwritten notes in the top right corner, possibly a date or reference number.

Main body of handwritten text, appearing to be a list or series of entries, possibly related to a historical or scientific record.

Handwritten signature or name at the bottom of the page.

بسم الله الرحمن الرحيم

Handwritten text in Arabic script, consisting of approximately 25 lines of dense, cursive writing. The text is arranged in a single column and appears to be a religious or scholarly treatise.

و در وقت ظهور طاری
سوره شریفه را بخواند و در آن وقت

کسی را که در وقت ظهور طاری
در آن وقت که در آن وقت که در آن وقت
که در آن وقت که در آن وقت که در آن وقت
که در آن وقت که در آن وقت که در آن وقت

که در آن وقت که در آن وقت که در آن وقت
که در آن وقت که در آن وقت که در آن وقت
که در آن وقت که در آن وقت که در آن وقت
که در آن وقت که در آن وقت که در آن وقت

که در آن وقت که در آن وقت که در آن وقت
که در آن وقت که در آن وقت که در آن وقت
که در آن وقت که در آن وقت که در آن وقت
که در آن وقت که در آن وقت که در آن وقت

که در آن وقت که در آن وقت که در آن وقت
که در آن وقت که در آن وقت که در آن وقت
که در آن وقت که در آن وقت که در آن وقت
که در آن وقت که در آن وقت که در آن وقت

وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه

مدرسه عالی
تاسیس ۱۳۰۳
شماره ۱۳۰۳
۱۳۰۳

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
الذين بعثوا في كل
امة رسلهم
يخبرونهم بآياته
التي لا يحصى عددها
والتي لا ينفذها الا
بإذنه
والله اعلم
بما يشاء
والصلاة والسلام
على من لا نبي بعده
والله اعلم
بما يشاء

مدرسه عالی
تاسیس ۱۳۰۳
شماره ۱۳۰۳
۱۳۰۳

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Handwritten text in Arabic script, likely a manuscript or letter, covering the majority of the page. The text is dense and spans approximately 20 lines.

شماره
تاریخ
موضوع

در این خصوص نیز باید توجه داشت که این مکتب ایران را که بعد از دوره سید امیر کبیر و بعد از آنکه
 تربیت دانشمندان و متخصصان در این مکتب در وقت رضاشاه پهلوی در وقت رضاشاه پهلوی
 که در وقت آقای آقا میرزا قاسم آقا میرزا محمد تقی قاضی که در وقت رضاشاه پهلوی در وقت رضاشاه پهلوی
 در وقت مجلس در وقت آقا میرزا محمد تقی قاضی که در وقت رضاشاه پهلوی در وقت رضاشاه پهلوی
 تا این زمان که در وقت آقا میرزا محمد تقی قاضی که در وقت رضاشاه پهلوی در وقت رضاشاه پهلوی
 مکتب در وقت آقا میرزا محمد تقی قاضی که در وقت رضاشاه پهلوی در وقت رضاشاه پهلوی
 است و در این مکتب که در وقت آقا میرزا محمد تقی قاضی که در وقت رضاشاه پهلوی در وقت رضاشاه پهلوی
 بهر حال که در وقت آقا میرزا محمد تقی قاضی که در وقت رضاشاه پهلوی در وقت رضاشاه پهلوی
 حاصله است و در وقت آقا میرزا محمد تقی قاضی که در وقت رضاشاه پهلوی در وقت رضاشاه پهلوی
 بهر حال که در وقت آقا میرزا محمد تقی قاضی که در وقت رضاشاه پهلوی در وقت رضاشاه پهلوی
 در این مکتب که در وقت آقا میرزا محمد تقی قاضی که در وقت رضاشاه پهلوی در وقت رضاشاه پهلوی
 در وقت آقا میرزا محمد تقی قاضی که در وقت رضاشاه پهلوی در وقت رضاشاه پهلوی
 در وقت آقا میرزا محمد تقی قاضی که در وقت رضاشاه پهلوی در وقت رضاشاه پهلوی

پایان جلد موعوم اسانی